

REFERENCES

1. Climate Change Cell, Component 4b of Comprehensive Disaster Management Programme CDMP, 2006.
2. Ericson JP, Vorosmarty CJ, Dingman SL, Ward LG, Meybeck M. Effective sea-level rise and deltas: cause of change and human dimension implications. GPC. 2006; 50:63-82.
3. FRSS. Fisheries Statistical Report of Bangladesh. Fisheries Resources Survey System (FRSS), Department of Fisheries, Bangladesh. 2016; 32:57.
4. Ashley DF, Christopher A, Myrick, Lara JH. Potential impacts of global climate change on freshwater fisheries. Rev Fish Biol Fisheries. 2007; 17:581-613. 4
5. CEGIS. Impacts of Sea Level Rise on Landuse Suitability and Adaptation Options, Draft Final Report. Submitted to the Ministry of Environment and Forest, Government of Bangladesh and United Nations Development Programme (UNDP) by Centre for Environmental Geographic Information Services (CEGIS), Dhaka, 2006.

РОЗВИТОК ЗЕЛЕНОГО БІЗНЕСУ В УКРАЇНІ

Курепін Вячеслав Миколайович¹

¹*Миколаївський національний аграрний університет, kypins@ukr.net*

В економіки України бажано мати підприємства, які би у своїй діяльності дотримувалися принципів екологічної збалансованості, намагається мінімізувати негативний вплив своєї діяльності на довкілля. На жаль таких підприємств ще недостатньо [1], тому мінімізація впливу на довкілля від об'єктів господарювання остається актуальною.

Зрозуміло, бізнес виробляє або постачає продукти, надає всякі послуги, часом не замислюючись о впливі на довкілля від своєї діяльності. Як змусити бізнес відповідально ставитися до екології? Як донести до тих, хто зацікавлений на заробітку грошей, що забруднення краще мінімізувати у джерелі його виникнення, аніж потім витратити величезні кошти на очищення води земельних ресурсів країни чи повітря або на лікування хвороб, які спричинені викидами.

Загальнодержавну проблему, забруднення довкілля, вирішити можна декілька ми шляхами [2], але є один який на нашу думку, буде дуже ефективним. «Зелений» бізнес – бізнес, який буде дотримуватися нормативних вимог щодо екологічних викликів. Бізнес, який буде прагнути у своїй діяльності мінімізувати вплив на довкілля, дбайливо ставлячись до використання ресурсів й енергії.

В Україні є приклад бізнесу, який би відповідав опису зеленого бізнесу, є об'єкти господарювання, які зробило важливі кроки на шляху до

мінімізації впливу їхньої діяльності на довкілля. Багато представників великого, середнього й малого бізнесу перейшли до безвідходного виробництва. На таких підприємствах всі матеріали повністю використовуються в бізнесі, або проходять вторинну переробку, вони мають замкнутий цикл виробництва, де при водокористуванні немає місця скидання стічних вод у водосховища. Ми маємо об'єкти господарювання, які використовують у виробничому процесі лише вторинні (перероблені) матеріали [3].

Власники бізнесу розуміють, на зниженні впливу на довкілля можна заощаджувати гроші, став «зеленим» бізнесом можна отримати значні інвестиції, не сплачувати величезні штрафи, зменшити витрати, або збільшити продаж тощо. Запровадження «зеленої» стратегії збільшує доходи бізнесу. Довгострокова життєздатність бізнес діяльності залежить не лише від прибутку, а й від зосередження на соціальних і екологічних показниках.

Представники бізнесу вважають за потрібне реагувати на попит громадян України на «зелені» продукти та послуги. Все більше бізнес об'єктів затверджують зелену стратегію, які охоплюють важливі критерії їх розвитку, такі як фінансові та екологічні показники. Бізнес проектує та будує енергоефективні будівлі; впроваджує вторинну переробку та безпечне управління відходами; розвиває відновлювану енергетику; удосконалює системи очищення стічних вод тощо. Такі рішення є важливими та необхідними для призупинення дії деяких найбільш гострих екологічних проблем суспільства [4]. Орієнтація своєї діяльності, технологій та способів, за допомогою яких виробляють і постачають «зелені» продукти та послуги сьогодні вважає за потрібне. Споживачі мають бажання платити радше за зелені, ніж за традиційні продукти чи послуги.

Потужною соціально-економічною силою в Україні є малий і середній бізнес. Він здійснює вагомий внесок в економіку країни і під час воєнного стану: забезпечує роботою більшість найманих працівників в економіці країни, здійснює випуск такого обсягу продукції, що перевищує половину обсягу загальної продукції.

Ми розуміємо, що окремо взяте мале чи середнє підприємство не чинить незначного впливу на довкілля, але враховуючи кумулятивний вплив таких об'єктів господарювання на довкілля, він є значним. Важливо, щоб малий й середній бізнес очікувано зробив свій внесок в розвиток зеленого бізнесу.

Актуальним завданням екологізації є прискорення процесу переходу до «зеленої» економіки малого й середнього бізнесу. Прагнення України бути разом з державами Європейського Союзу диктує умови по вирішенню багатьох проблем в екології [5]. У рамках програми «Екологізація економіки в країнах Східного партнерства ЄС» нашій країні надана допомога на урядовому рівні та на рівні приватного сектору.

Ця програма забезпечує включення екологічно збалансованого споживання й виробництва до національних планів розвитку, нормативно-правовою базою, впровадження позитивного міжнародного досвіду з вирішення екологічних проблем сьогодення, посилення відповідальності до взятих на себе зобов'язань. Щодо досвіду, його треба заохочувати в Європейському Союзі. Зокрема, досвіду по запровадженню та використанню оцінки впливу на довкілля як основного інструменту для планування екологічно збалансованого економічного розвитку. Такі події сприяють запровадженню зеленої діяльності в ключових секторах вітчизняної економіки: сільському господарстві, харчовій промисловості, будівництві, енергетиці.

Нажаль, ми не маємо повної інформації щодо обсягів зеленого бізнесу в Україні, вона відсутня. І на це є декілька причин: по-перше, це інноваційний сектор економіки і все ж таки він існує, тому чіткої системи збору статистичної інформації для відстеження стану його розвитку немає; по-друге, відсутня належна класифікація економічних видів діяльності.

Незважаючи на недосконалість деяких понять, Україна має значний потенціал для розвитку зеленого бізнесу. Треба назавжди викоринити застарілі технології, позбавлятися/скоротити ресурсну й енергетичну залежність основних галузей промисловості країни. Тільки розвиток зеленої економіки дає змогу оцінити потенціал зелених послуг і технологій.

Послуги і технології зеленого бізнесу створюють певні задоволення у потребах громади в продуктах і послугах, які є менш впливовими на довкілля. За рахунок впровадження енергозбереження, дбального поводження з відходами та водоочищення покращується стан довкілля та росте усвідомлення громадою важливості екологічних питань. Ми можемо зробити припущення, розвиток зеленого підприємництва підвищує попит на екологічно чисту продукцію та послуги, змушує громадян підвищувати важливі екологічні знання та навички [6].

Демонстрація власниками бізнесу споживачам своєї спрямованості на екологічно безпечну діяльність дозволить їм витримати конкуренцію та розширити свою клієнтську базу. Відбувається таке за рахунок впровадження екологічно чистих продуктів та послуг, які прийдуть на зміну застарілим [7]. Як приклад, використання відновлюваних джерел та відмова від теплових електростанцій; збільшення попиту на системи вторинної переробки відходів, зменшення/відмова від утилізації відходів.

Додайте до цього перспективу зростання темпів модернізації економіки за рахунок багатьох інших ініціатив та впровадження європейських стандартів щодо ефективності діяльності та зменшення впливу на навколишнє середовище. Сьогодні, не зважаючи на військовий стан в Україні, це можливості для розвитку зеленого бізнесу.

Власники зеленого бізнесу постійно шукають шляхи, аби споживач звернув увагу на їхню продукцію чи послуги. Вони розуміють, споживач

цінує пропозиції бізнесу не лише через їхні товарні характеристики, йому потрібно, щоб діяльність об'єкта господарювання мало менший вплив на довкілля.

Далекоглядний підприємець, представник зеленого бізнесу, повинен вміло користуватися своїми перевагами з погляду споживача, він повинен розуміти як споживач буде сприймати товар чи послугу, і на цьому будувати маркетинг. Важливим є специфічні екологічні властивості «зеленої» продукції або послуги, які роблять таку екологічно чистим продуктом чи послугою кращою від інших з екологічного погляду. Важливою інформацією для споживача є вартість «зеленої» продукції чи послуги, чи буде вона дорожчою ніж продукція або послуга звичайного виробника, необхідною інформацією є інформація про рівень безпечності виробництва товарів чи послуг для довкілля.

Треба пам'ятати щодо здатності потенційних клієнтів, громадськості сприймати компанії «зеленого» бізнесу та їхні послуги або продукцію. Якщо споживач не сприймає компанію, як екологічно безпечну, діяльність такої може зіткнутися з проблемами, а її «зелена» продукція чи послуга залишитися не реалізованою.

Отже, створений для задоволення потреб людини зелений бізнес зменшує вплив на довкілля та покращує стан навколишнього середовища. Попит створює пропозиції на екологічно чисту продукцію та послуги, які вкрай, як потрібні для збереження життєво необхідних складових для людини: води, повітря, землі. Компанії «зеленого» бізнесу, це майбутнє кожної країни, вони здатні надати перевагу екологічно безпечним методам роботи, які в свою чергу зменшать вплив від своєї діяльності на довкілля.

ЛІТЕРАТУРА

1. Дідняк А. В. Моделі оцінки ризику об'єктів господарювання: відмови і наслідки // Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни : матеріали 35-ї студентської науково-теоретичної конференції. 22-24 березня 2023 р м. Миколаїв, Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 12-16. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13816>.

2. Курепін В. М., Іваненко В. С. Механізм управління екологічною безпекою об'єктами господарювання на засадах маркетингу // Обліково-аналітичне і фінансове забезпечення діяльності суб'єктів господарювання: національні, глобалізаційні, євроінтеграційні аспекти : матеріали IV міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, м. Миколаїв, 20-21 листопада 2019р. – Миколаїв : МНАУ, 2019. – С. 169 – 172. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/6411>.

3. Курепін В. М., Іваненко В. С. Екологічні методи рішення проблем безпеки на свинофермах Миколаївської області // Участь молоді у розбудові агропромислового комплексу країни : матеріали 34-ї студентської науково-

теоретичної конференції, м. Миколаїв, 23-25 березня 2022 р / Міністерство освіти і науки України ; Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 62-67. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11460>.

4. Дідняк А. Стратегії оптимального використання природних ресурсів на підприємствах Миколаївської області // Збереження планети - глобальні виклики, загрози, можливості на засадах результативного партнерства : тези доповідей тематичного круглого столу з питань екологічної безпеки до Всесвітнього Дня Землі - Earth Day, м. Миколаїв, 20 квітня 2023 року / Миколаївський національний аграрний університет. Миколаїв : МНАУ, 2023. С. 33-36.

URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13244>.

5. Іваненко В. С. Захист навколишнього середовища як засіб збереження та побудови миру / наук. керівн. В. М. Курепін // Сталій розвиток міст : матеріали XVI Всеукраїнської студентської науково-технічної конференції : в 4-х ч. / Ч. 2., 21-22 квітня 2023 року. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2023. С. 634-638. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/13799>.

6. Курепін В. М. Роль освіти у вирішенні проблем охорони навколишнього природного середовища // Екологічно орієнтована вища освіта. Методологія та практика – 2023 : тези доповідей Всеукраїнської конференції з проблем вищої освіти з міжнародною участю (м. Харків, 27 жовтня 2023 р.). Харків, 2023. С. 53-56. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/16042>

7. Піндера М. В. Зберігання плодоовочевої продукції у регульованому середовищі // Сучасні підходи до вирощування, переробки і зберігання плодоовочевої продукції : матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 17 листопада 2022 р., м. Миколаїв. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 40-43. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/12142>.

РЕЦИКЛІНГ ТА УТИЛІЗАЦІЯ БУДІВЕЛЬНИХ ВІДХОДІВ В УКРАЇНІ: ВИКЛИКИ ТА ПЕРЕШКОДИ

Курепін Вячеслав Миколайович¹

¹Миколаївський національний аграрний університет, kupins@ukr.net

Повномасштабна війна в Україні «забезпечила» будівельним сміттям міста, які деякий час підпадали під зону бойових дій або у зону обстрілів. Тонн небезпечних відходів можуть утворити екокатастрофу - сміття накопичується, забруднює навколишнє середовище. Від місць тимчасового збереження будівельних відходів та полігонів страждає рослинний та тваринний світ, але ж і здоров'я та життя людей перебуває у небезпеці.

Зменшити навантаження на довкілля можна переробкою будівельного сміття, яке утворилося внаслідок руйнувань будівель та споруд, під час